

در سعادته باب عالی جوارزنده
اداره مخصوصه

محل اداره :

مشرق افق

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولنور
درج ايدلمين آثار اعاده اولنور

دين ، فلسفه ، حقوق ، ادبياتدن و سياسياتدن وبالخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئون اسلاميه دن
بحث ايدر و هفته ده بر دفعه نشر اولنور

در سعادته نسخه سى ۵۰ پاره در

صاحب و مؤسلى :
ابواللا زين العابدين — ح ، اشرف اديب
آبونه بدلى

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قيله دن مقوا بورو ايله كوندريلاير سه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير

سنه لى	اللى يلقى	غروش
ممالك عثمانيه ايچون ۸۰	۴۰	غروش
روسيه ايچون ۶۰	۳۰	روبله
سائر ممالك اجنبية ايچون ۱۷	۹	فرائق

عدد : ۵۸

۲۹ رمضان ابارك ۳۲۷ پنجشنبه ۱ تشرين اول ۳۲۵

اوچنچى جلد

اولجه ایش باشه کله دن ایقاظ ، بو صورتله ایشه اعداد ایتدیکی کی
«**اڤ صوڤک حالده**» ، همان تهلهکنک اوکنده ده امداده یتشهرک قورتاریر .
کوچوک یاشده کیلر ایچون ، یاخود آنی برتهلهکیه معروض بویوکلر ایچون
سوق طیبی والهامنه ایسه ، بنی بشرک احوال حیاتیه واجتماعیه لرنده ده
احتیاج اودر ؛ عین وظیفه یی ایفایدر : حیاتلرنده ، معیشتلرنده رهبرک ،
معلمک ایتدیکی کی ، موجودیت معنویه لری ، علملری ، روحلری
فکرلری ایچون ده پک چوق ارشادانده بولنور .

بوراده احتیاجک ماهیتدن ، حقیقتدن ، عموم اوصافدن ، کائناته
قارشو اولان بتون تأثیراندن بحث ایده جک دکاز ، اوراسی مقصددن
خارجدر . بز شمدیلک احتیاجک آنجق اسلامیه ، موضوعه عمزه
دها یقین برتعیرله علوم اسلامیه ، بالخاصه فقه اسلامییه قارشو ایتدیکی
تأییردن بر نبذه جک بحث ایتک بوصورتله اصل مقصد ایچون بر مقدمه
اعداد ایتک استیورز .

**

در سعادته اجتهاد

بر وقتلر بتون جزیره العربده مدهش بر بداوت - مظلم برجهالت
حکم سوریوردی . بو حال بتون شدتیه دوام ایتکده ایکن حضرت
پیغمبر بعث اولنه رق انسانلری سعاده دعوت ایتکده باشلادی . برچوق
مجاهدله دن ، مجاهده دن صوکره قوم عرب فوج فوج دین مبین اسلامی
تصدیق ، بو صورتله بر حیات اجتماعی قبول ایللیوردی . از بر زمان
ظرفنده یوز بیکلرجه اعضایی حاوی ، بیوک بر جمعیت فاضله تشکیل
ایتدی . آرزومان اول بدوی مشرک اولان بو قوم ، آرتق کنسیدیلرنده
بر حال اجتماعی اولدیغنی ، بناء علیه یک دیگرلرینه قارشو حقوق ووظا -
تقلری اولدیغنی حس ایتکده ، بتون بونلرله برابر سعادت ابدیه ده
ایمان ایتکده باشلادیلر . بر طرفدن سعادت دنیویه واحتیاج اجتماعیلرینک ،
دیگر طرفدن ده سعادت اخرویه واحتیاج معنویلرینک اصلاح وتأمینی
جهتنی حس ایدیور ، احوال وافعاللرینک ده اوکا کوره تنظیمی لازم
اولدیغنه اینانیورلردی . اشته بونلر بویه مطلق ، معظم ، منور بر سعادت
تعقیقه قولیشلردی .

فقط بعضاً اولیوردیکه آرالرندن بری ، بر قاجی سیاست ، یاخود
معیشت الحاسیله حضور نبویه بولونه مازدی . اشته بویه بر صرمده
حکم شرعیسنی بیلمدیکی ، ایشتمدیکی بر حال واقع اولدیغنی صورته
آرتق کنسیدیسی اجتهاد ایدر : مسئله یی ظن غالبی وجهله حل ایلردی .
اشته اسلامیتده ایلک اجتهاد بویه بر احتیاجک الحاسیله میدانه
کلشیدی . زیرا اصحاب کزین حضراتی عبادت نیتیه انیان بیوره جقلری ،
یاخود دینه رجوعی ضروری اولدیغنی حس ایتدکلری افعال واحوا -
للرینی احکام شرعیه نک کوستردیکی وجهله اجرا ایتک لازم اولدیغنی
یقیناً بیللیورلردی . حالبوکه اوصاف شرعیسنی بیلمدکلری ، فقط دیخه
یاخود حیات ومعیشتجه اجرایی ضروری کوردکلری بر فعلی ترک

روحیه بتون رقتیه تصویره همت ایلسه ، هنوز ایچسندن صیریلغه
اورغراشدیغمز مظلم وایکرنج ماضینک دینزه ، اخلاقزه ، جمعیت
مدنیه مزه آجیدیغنی رخسارلردن برینی بحق نظر عبرتمزه اورمش
اولوردی .

شو مسرو دایم کیمسه نک معتقدات وحسیات وجدانیه سنه حاشا
تعریض دیمک اولمایوب غایه اسلم بر قاج عصر دنبری مطرد ومنظم
خطوه لرله تکامل طیبییه ، مدنیت حقیقیه ده دوغریوکسله دن دماغ بشر
مطلقا دماغ اسلام اولمق لازم ایکن بز بالعکس مصاب اولدیغمز
جهالت واونک توئم همشیره لری

صوکی وار م . علی منیر

علم فقه تاریخندن بر پارچه

اجتهاده دائر

الله ، طاعلردن بیوک فقط کیزی ، دکزلردن دها کنیش فقط
خفی ، آرسالانلردن ، فیللردن قوی فقط روحی ، معنوی بر قوت
خلق ایلش ! دنیایی ، مافیایی ، تا معنویاتمه ، تا اعماق روحمه
وارنجیه قدر هپسنی ، او قوتک نفوذ ساحرانیه سی تحتوضع ایتمش ؛
او قوت ، داغلری دلر ، دکزلری کچر ، بتون بنی بشرک ، حتی
حیوانک روحلرینه قاریشیر ؛ اراسی التما ، نفوذی اجرا ایلر ،
عالم مطیع ، کائنات منقاد . سنه الله بویه در .

بو قوت ، جسارتله قارشوسنه چیقان بتون مانعلر ، بتون حائللری
ایله پنجه لیشیر ، چاریشیر . عاقبت موفقتیت مطلقا بو قوته عائدقالیر .
هر حالده قازانیر .

کائنات بو قوته قارشو مقابله ده بولماز . سیواناتده بویه ... فقط
زواللی انسانلر مغرور اولورلر : ضعیف قوتلرینه کووه نه رک مدافعه ده
کیریشیرلر ؛ چالیشیرلر ، جابالارلر ، تاب وتواندن محروم قالیرلر . ینه
نتیجه ده مغلوب دوشرلر ؛ هزیمت کلیه ده دوچار اولورلر . قضاً
الهی بویه در .

بو قوت روحدر . بو قوت منادر . عالمده کوردیکمز بتون
حرکات ، کائناتده حس ایتدیکمز بتون فعالیت بو قوتک معنوی ، روحی
قومانده لرله ایقاع ایدیلر . جناب الله بونی خلق ایتیه ایدی ، عالمده
بر عطالت ، کائناتده بر بطالت وسکونت مطلقه حکم فرما اولوردی ؛
بر قوش اوچاز ؛ بر سینک قیملد امزدی . کوزلر ، فکرلر دیکلدیکی
یرده ، انسانلر ، حیوانلر بولندیغنی حالده ثابت قالیرلردی .

ایشته بو قوت : «**احتیاج**» در .

بو بابده سویلنن ، دها سویلنه بیله جک سوزلرک خلاصه سی ،
روحی اولمق اوزره : «**احتیاج** بتون کائناتک ، بالعموم انسانلرک اڤ
بیوک معلمی ، اڤ بیوک مرشد وره بریدر » دیه بیلیرز . احتیاج انسانلر
ایچون دائماً اڤ طوغرو ، اڤ کسدرمه یولی ارانه ایدر . انسانلری دائماً

ایدیورمک حال و موقعہ ، احتیاجہ موافق اولمایہ جفتدن او خصوصہ
اجتہاد ایدہرک حکم شرعیسنی غلبہ ظن طریقہ بولق لزومنی حسن
ایدرلردی .

فی الحقیقہ اصحاب کرام اجتہاد حقند ، بر مساع نبوی اولمادیغنی
آکلادقلری ، یاخود طریق اجتہادی بیلمدکری صورتہ شبہہ سز
اجتہادہ جسارتیاب اولہ مازلردی . حضرت پیغمبر دینہ قارشو اولان
احتراملری ، مسلمیتلری پک یرندہ ، پک عالی ایدی .

لکن فخر کائنات افندمن حضرتلری ، اصحاب کرامہ ضمناً ،
صراحۃً بویولده اجتہاد ایتہلرینہ مساعده بیورمشلردی .

حاکم ایچون اجتہاد جائز اولدیغنی ، اصابت ایدرسہ ایکی ثوابہ خطا
ایدرسہ حسن نیتلہ چالیشماسند اطولایی بر ثوابہ نائل اولہ جغنی تبلیغ
ایلمشلردی .

برزمان فخر کائنات افندمن حضرت معاذی سفارتلہ بمنہ کوندر-
بیورلردی . اثنای عزیمتندہ حضرت پیغمبر :

— یامعاذ ! اورادہ ایکن محاکم اولمق ایچون سکا مراجعت
اولنورسہ نہ یابارسک ؟ قضا ایچون نہی دستور اتخاذا ایدرسک ؟

— کتاب اللہی ...

— کتاب اللہدہ بولہ مازسہک ؟

— سنت رسول اللہی ...

— سنتدہدہ بولہ مازسہک ؟

— کندی رأیملہ اجتہاد ایدرم ..

ایشته معاذک شو جوابندن حضرت پیغمبر افندمن پک زیادہ ممنون
قلمش ؛ معاذک صدرینی اوقشایہرق :

— « الحمد لله الذي وفق رسول رسول الله لما يرضى رسول الله »
بیورمشلردی . برزمان حضرت عمر ، فریضہ ایلمہ برابر نافلہ نمازی دہ قیلیمق
استین برذاتہ : « اشته ائم سالفہدہ بویلمہ ایشلر ایلمہ هلاک اولوب
کیتمشلردی ! ... » دیمسی اوزینہ حضرت پیغمبردہ : « اصاب الله
بک یا ابن الخطاب » تأییدیلہ عمر رضی الله عنہک رأی تصویب بویورمشلردی .
حضرت علی یمندہ اولدینی اثنادہ نزدینہ اوچ ذات کلمشدی . بر
چوجق جفتندہ مخاصمہ یعنی هبسی دہ اونک کندی اوغلی اولدیغنی
ادعا ایدیبورلردی : علی رضی الله عنہدہ قرعہ ایلمہ چوجنی برینہ تسلیم
ایدرک او آدمدن چوجنک دیتک ثلثانی آلوب اوتہ کی ایکی آدمہ
بررثلک ویرہرک دعوائی حل ایتمشدی . حضرت علیک بو محاکمہ سی
پیغمبر افندمن طرفندن ایشدیلمجہ ذات نبویلرندہ پک بویوک مسرت
پک بویوک بر ممنونیت کورلمشدی .

اصحاب کرامدن ایکی ذات اثنای سفردہ ابدست آلہحق صو
بولہمدقلرندن نمازلرینی تیمم ایلمہ قیلیمش فقط براز صکرہ هنوز
وقت ایچندہ ایکن صوبہ تصادف ایتمشلردی . بونلردن بری صو ایلمہ
ابدست آلہرق نمازینی اعادہ ایلش ؛ دیکری ایسہ اعادہ یہ بردرلوزوم
کورماشدی . بو وقعہ فخر کائنات افندمنہ اخبار ایدلیکی زمان ہر

ایکیسنی تصویب ایشلردی ؛ برنجی یہ : « سن ایکی قات اجرہ نائل
ولمشسک » . ایکنجی یہ : « سندہ سنتہ موافق حرکت ایتمشسک ؛
بناءً علیہ نمازک صحیحدر » بیورمشلردی .

ایشته اصحاب کرام حضراتنہ طرف نبویدن بویلمہ بر احتیاج حالندہ
اجتہادہ اذن ویریشدی . آنلردہ احتیاجہ کورہ اجتہاد ایلر ؛ بعضاً
اجتہادلرینی حضور رسالتپناہہ عرض ایدرلردی کہ اصابت ایتدکری
تقدیردہ اول حضرتدہ سونیر وسوندیرردی .

..

اصحاب کرام حضراتی کرک سوق احتیاجلہ ، کرک اول حضرتک
مساعده وتشویبقانیلمہ حسن اجتہادہ نائل اولدقلری کبی ، بونک
اجراسی ایچون لازم اولان استمدادی دخی تعالیمات نبویہدن استفاضہ
ایدینیورلردی .

زیرابعضاً فخر کائنات افندمن حضرتلری تبلیغ بیوردقلری احکام
جلیلہک علل دارصاف مؤثر دسی ایلمہ ادلہسنی بیان ایدر ؛ وبعض
احکام شرعیہنی دخی نظائرلہ ، اسباب خفیہ سیلہ ، امثلہ سیلہ ایضاح
بیوربیورلردی .

بردفہ حضرت عمر : « امان یا رسول الله ، بیوک بر فتالقی یایدم :
اورجلی اولدیغ حالده قادیمنی تقییل ایلمدم ؟ ... » دیمسی اوزرینہ اول
حضرت : — اوروجلای ایکن مضمضہدہ بر بآس تصور ایدیورمیسک ؟
— خیر

— اوحالده تقییلدہ بر بآس یوقدر ؛ اوروجکدہ دوام ایلمہ . «
بیورہرق علی العادہ شربک مقدمہ سی اولان آغزہ صو آلمقلہ مقدمہ
مقارنت اولان تقییلی تنظیر ایلش ؛ حکمجه تقییلی ، حضرت عمرک
حکم شرعیسنی بیلدیکی مضمضہ یہ الحاق ایتمشدی .

ایشته بوندن « الحاق النظير بالنظير » اصلی آکلاشلدینی کبی نظیرک
نظیرہ ارجاعی جائز وعندالشرع نظیرک حکمجه دخی مساوی اولدینی
عملی بر صورتدہ منہم اولیوردی .

اصحابدن بری : یا رسول الله یدرم اسلامی قبول ایتدی . شمعی
اوزرینہ حج فرضدر . فقط اختیارلغندن شد رحلہ مقتدر بر حالده
دکلدر . کندیس ایچون بن ایفای حج ایدرسہم جائز اولورمی ؟ . «
دیمسی اوزرینہ فخر کائنات افندمن :

— سن اونک بیوک اوغلیمیسک ؟

— اوت

— فرض ایدہم پدرکک اوزرندہ دینی اولوبدہ سن آئی تأدیہ
ایدرسہک جائز اولورمی ؟

— شہہ سز ...

— ارحالده حجده جائز اولور .

ایشته بو حدیث شریفک مذکور وقعہدہ دخی برنجیدہ اولدینی
کبی « ردالنظير الى النظير » اصلی بر صورت عملیدہ ارانہ اولنیوردی .
حضرت پیغمبر افندمن ، نیکو پک اولمسی حقندہ : « تمر طيبة

هانوتو ایله مرحوم شیخ محمد عبده نك مناقشه سی هانوتونك مقاله سی

مابعد :

هم ظن ایتیمکزکه خار جده بولان وعینی رابطه فکریه ایله بربرلینه مربوط اولان مسلمانلر بزم مملکت مزده کی دینداشلرینه قارشو یابانچیدر ؛ آرهلرنده هیچ بر مناسدت یوقدر . زیرا خرستیانلرک حاکم اولدینی مملکتلر حقیقتده « دارالام » اولیوب « دار حرب » اولمقلا برابر ایمانده ثابت اولان هر مسلمانك نظرنده ابدیاً معزدر ، موقدر . پرمقلقلری اولیله ایچنه دخول امکاتی سلب ایدهدجک قدر صیق ، صاعلام اولمیان بر دمیر قفسك دروننه یاورولری حبس اولنمش بردیشی آرسلان ار قفسك اطرافنده نصل طولاشورسه غضب ، انفعال حسلریده بو مسلمانلرک قلانی اولیله جه طواف ایدر ، طورور . کویلر مزده ، قصبه لر مزده فقیر بر طاقم درویشلر کورورسکزرکه دیلرلرنده صلاوة وسلامدن باشقه بر شی یوق ؛ بوندن باشقه بر شیلله مشغول دکل : ایشته چادیر چادیر ، کوی کوی طولاشورق قطبلرک ، مشایخ اسلام ایچنده کی ولیرلرک منقبه لرینی روایت ایدن بو طائفه ن طرفه کیدرسه کیتسون ، هانکی جهته توجه ایدرسه ایتسون ، مسلمانلرک قلبنه بزه قارشو کین ، غرض اککدن باشقه بر وظیفه ایله موظف دکلدر .

عالم اسلام نامتناهی بر طاقم طائفه لرده ، طریقلره منقسمدرکه بونلرک ایچنده بزم بر حقوق تبعه مزده داخلدر . لکن بونلرک مرکزلی ، زاریه لری اکثریا بزم دائرة نفوذ نمزک داخلنده کی اراضیلده دکلدر . ایشك غایتی بو طائفه لر ، بو مذهبلر ارزرنده اجرای نفوذ ایدن گروه طور مقسزین دیکلنمکسزین آفریقاده کی مستعمره لریمیزی بر باشند او بر باشه طولاشیورلر . کیتدکلری یرده فوق الانده حسن قبوللر ، اکراملر ، عطا ل کور بیورلر . حتی بر فقیر بیله مسافرینه بر قویوندن اشاغیسنی کسمیور . صدقلر ، احسانلر یاخود سنوی ویریان یارلر ایه بو حسابدن خارج ، اوت یالکزر جزائر اهالیسك بو اوغورده ویردیکی یار . هر سنه سکر میلیون فرانسه بالغ ارلیورکه جدامدهش بر یکندر . زیرا بزم جزائر اهالیسندن آلدیغمز ویرکو بو مقدارک ایکی قاتی تجاوز اتمز .

واقعا بو طائفه لرک آره سنده صلحه ، سکونه مائل اولانلرده یوق دکلدر ، که حکومتمزک کرک جزائرده کرک تونسده کی رجالیله بو آدملرک مناسبتی صوک درجده ایودر . بونک سببی بو زمربه داخل اولان مسلمانلر آره سنده کی رابطه یه فتور عارض اولمسی ، آفریقا مسلمانلرینه اصابت ایدن تفرقه دن ، تشتدن بونلرک حصه سنه بیوجکه بر پای دوشمیدر .

لکن دیگر طرفده اولیله طائفه لر وارکه عصیتک غایه سنی بولمشلر ، مسلمانندن باشقه سی حقنده ابراز شدت ، مدنیت حاضر یه قارشو

وماً ظهور . بیورده رق پاکو تمیز خورمادن چیقارلمش ارلدیغندن خرما نیدینکده پاک اولماسی لازم کله جکنی بیان اتمش ؛ شیوه لسانی بیلن هرکسه آکلیه جفی بر طرزده نقطه تعلیمی ارانه ایلشدی . [*]

فخر کائنات افندمزدن تازه خرمانك قوری خرما مقابله نده صائلسی جائز اولوب اولمادیغندن سوال ایدلده : « نازه خرما قورودیلده قده وزنی اکسیلورمی ؟ » دیه مناط حکم اولان نقطه یه ایما صورتیله استیضاح ماده ایدهرک ،

« ارت ، اکسیلور » جوابی آنجه ، اویبعك جائز اولمادیغنی بیان بیورمشلردی .

سید کائنات افندمزدن حضرتلری : « جناب الله ورسول خدا ، سزی مرکب آتی یمکدن نهی ایلر » دیدکدن صوکره بو نهیک سببی بیان ضمننده : « زیرا مرکب آتی پیس اولیور » بیورمشلردی . نبی محترم افندمزدن حضرتلرینه ، عم النبی حمزه رضی الله عنهم قیزی ایله ازدواج تکلیف اولندده : « او بنم ایچون حلال اولماز » دیه تکلیف اولنسان ازدواجک حکم شرعیسنی بیان ایتدکدنصوکره علة الحکم اولان نقطه یه ده : « زیر او بنم رضاعاً برادرمک قیزدر » صورتنده ایضاح بیورمشلردی .

کتب احادیثده ، اصول فقه مجموعه لرنده ، سیر کتابلرنده تعلیقاتی ، مناط حکمی ، قیاسی حاوی دهاک چوق احادیث شریفه یه تصادف اولنمدهدر . اشته بویولده شرفوارد اولان احادیث نبویه ، بویله برز مینده واقع اولان تعلیمات جلیله اصحاب کرام حضراتی ایچون طریق اجتهدده پاک بیوک بر رهبرک وظیفه سنی ایفا ایدیوردی .

بر طرفدن سینه احتراملرنده حفظ ایتدکلری احادیث شریفه واحکام منیفه دن ، دیگر طرفدن ایسه مشکات نبوتدق متبادیاً استناضه ایتمکده بولندقلری نور علمدن مرکب بر استعداد ، قلوب اصحابده کوندن کونه رسوخ بولیوردی . شو مقدس استعداد جناب اللهک بخش بیوردینی قابلیت فطریه لرینه کوره انکشار ایتمکله سینه مبارکه لرنده تدریجاً « ملکه اجتهد » تجلی ایدیوردی .

او بختیار مسلمانلر بر طرفدن شو منس نورک ضیاسی ، دیگر طرفدن بیوک معلملرینک ارشادی ایله ذهناً تشکیل ایتدکلری مقدمات خفیه نك نتیجه سنه دسترس اولدقچه نه قدر سوبیلرلردی . هله اول حضرت طرفندن مصیب اولدقلری تبشیر اولنورسه ، بو شرف انلرک پاک قلبلرنده دهامتن ، دهام جیدی بر عزم واقدام اویندیرردی .

ایشته بوصورتله حضرت اللهک ، رسول خدانك اذن ، تعلیمات وتشویقاتی ایله ، بدر ، احد غازیلرینک مک ، خیر فاتحلرینک قلباً جهالته قارشو اعلاان ایتدکلری حربك نتیجه سننده جهالت مغلوب ایدلهرک « باب اجتهد فتح » اولنمشدی .

قرانی حلیم ثابت

« صوکی وار »

[*] امام یحیی یوحیدیک ضعفنی سویلیور .